

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БССР.

№ 24 (1558)

Пятніца, 24 сакавіка 1961 года

Цана 4 кап.

ГЕРОІ НАШЫХ ДЗЁН

МО' ТАМУ, што мы з Аленай Давілаўнай Паньковай людзі аднаго веку, у нас і гаворка неж адразу склалася. Да ваіны я доўгі гады працаваў у Гомелі і мне, відаць, не раз даводзілася хадзіць тымі сужамі, па якіх хадзіла і яна. Значыцца, многа агучылі знаёмых і калі мы іх успаміналі, дык адразу знікала тая адчуванасць, якая звычайна вымушае маладымі людзьмі шукаць у горах тое, што само ляжыць на паверхні і відаць ўсім. Жывава, можа, нават ужо і не па гадах ушнана, Алена Давілаўна, неж сепелюлася, як бы скінута з сабе цяжар пражытага і перажытага, і сказала:

Раман САБАЛЕНКА

паўз даўнапярэючы будынак з вялікімі вокнамі, што поруч з Палацам культуры імя Леніна. Дык сэрца яе аж ёкае. У памяці яе ўстае рабочае юнацтва. Чамусьці адразу ўспамінаецца смешнае: я ў школе нават не хацелі лічыць за дзюжынку. Хлопец дый голы, адно толькі, што ў сукенку. Гэткая яна была ўвешна, празрыстая. Настаўнікі казалі, хоць ты не да парты прышлівавай. Не вельмі далюбіваўла тэарытычныя дысцыпліны. Затое, калі вучні вадзілі на практыку на паравозна-вагонны завод, дык там Алена і раўні не было з іх німа, з найліпшымі яна ўраўнялася лепш за хлопцаў. Як бы ў Алену ў самой крыві было нешта рабочае, нешта такое, што цягнула яе, вабіла ў трутат металу, і яна ўважала сваю будучыню не іншак, як звязанай з машынамі, з гэтым на выгляд суровымі, а ў сараўдзіні вельмі чутлівымі, дружнімі людзьмі рабочага калектыву.

Алена Панькова яшчэ тады, калі яна са школы хадзіла на завод, у вагоннае і паравознае дэпо, наломлівалася на работу, чамусьці кінулася ў вочы электрзавадка, яна падоўгу прастояла ў рабочага месца электрзавадчыка, і той, хто трымаў у руках блакітныя полымі, здаваўся ёй чалавекам з нейкай казкі, а той шчыток, якім чалавек прыкрываў свой твар, надаваў яго поўнай нешта велічэ, асцяжана. Алена не ўтрымалася ад спасысу падыйсці да электрзавадчыка і папрасіць:

— Дзядзечка, дайце мне патрымаць гэты агонь.

— Ён жа балюча кусаецца. Табе яго неслыга браць.

— Можна, можна! — запрарчала Алена. Дзядзечка, відама, тады не даў Алену ў рукі чарадзейнага агню. Але з таго часу, што ён ёй рабіла Панькова, у яе перад вачыма палыхала блакітныя полымі электрзавадчыка. Вечарамі яна выходзіла з дому, садзілася на лавачку ля парканна і глядзела на вільніныя гмакі паравоза-паранітга. Над адным з карпусоў, што быў пад шкільнымі дахам, заўсёды ўвечары палыхалі блакітныя бласкавіцы. Алена думала пра тое, як бы яна яе паглядзела, калі б яна магла сваімі рукамі прыкрасці гэтую бласкавіцу. Цяпер ёй цяжка нават адрозніць, чыста ў тым жадаці большіх ці проста адзінай дамытліваці, ці імянені нешта вызначыцца, немым прыкам, які тав электрзавадчыку. Аднак з цягам часу, калі Алена трапіла ўжо выбіраць сабе дарогі ў рабочым страі, ёй гэтак захіталася стаць электрзавадчыцай.

Пасля сканчэння школы ФЭН большасць яе выпускнікоў паслалі слесарамі ў Гомельскае вагоннае дэпо. Сярод іх была і Алена Панькова. Гэта быў час, калі наша краіна набірала індустрыяльнай сілы, выконваючы свае першыя павіннасці. Чыгуначны транспарт быў тым нервам, ад работ якога ў значнай ступені залежаў поспех будаўніцтва сацыялізму. Перавозкі раслі і раслі, усё больш і больш патрэбна былі вагоны, а чым больш іх было на лініях, тым больш выходзіла са строю, становілася, як кажуць чыгуначнікі, хварымі. Панькова ўсюды паспывала са сваім сапраўдным інструментам. Кожную работу малады работніца старалася рабіць добра. Аднак ёй карцела не тое, што яна рабіла, а тое, да чаго імкнулася юнацтва сэрца. Амаль кожны раз пасля сканчэння змены дзюжынка азіралася ля электрзавадчыка. Прыглядзлася, як яны працуюць. Аднаго разу электрзавадчыкі некуды адварнуліся ад сваіх апаратаў і Алена як там была: яна хуценька надзела ахоўны шчыток і хацела ўжо ўключыць апарат. Але дужая рука схавіла яе за каршыню, і Алена пацнула:

— Я тут, я тут! Дзе вы ўстаеце, каб не пацнуліся?

— Я тут, я тут! Дзе вы ўстаеце, каб не пацнуліся?

— Я тут, я тут! Дзе вы ўстаеце, каб не пацнуліся?

— Я тут, я тут! Дзе вы ўстаеце, каб не пацнуліся?

— Я тут, я тут! Дзе вы ўстаеце, каб не пацнуліся?

— Я тут, я тут! Дзе вы ўстаеце, каб не пацнуліся?

— Я тут, я тут! Дзе вы ўстаеце, каб не пацнуліся?

— Я тут, я тут! Дзе вы ўстаеце, каб не пацнуліся?

— Я тут, я тут! Дзе вы ўстаеце, каб не пацнуліся?

— Я тут, я тут! Дзе вы ўстаеце, каб не пацнуліся?

— Я тут, я тут! Дзе вы ўстаеце, каб не пацнуліся?

— Я тут, я тут! Дзе вы ўстаеце, каб не пацнуліся?

— Я тут, я тут! Дзе вы ўстаеце, каб не пацнуліся?

— Я тут, я тут! Дзе вы ўстаеце, каб не пацнуліся?

— Я тут, я тут! Дзе вы ўстаеце, каб не пацнуліся?

— Я тут, я тут! Дзе вы ўстаеце, каб не пацнуліся?

— Я тут, я тут! Дзе вы ўстаеце, каб не пацнуліся?

не ж не інстытут для красунь, а брыгада электрзавадчыкаў. Ніколі ж яшчэ мо' на ўсім свеце не было, каб жанчына трымаў у руках электрзавадчыцкі апарат? Начальнік, аслушаўшы Жарына, казаў:

— Дармо ты так думаеш, таварыш Жарына. Астатняя ў тебе погляд на жанчыну. Дамастроўска, можна сказаць. Вазьмі, вазьмі. Мне здаецца, не пашкадуеш. Як той казаў, купіў не купіў, а патаргавалася можна.

Алена ёй сказала:

— У чым ты от што, дзюжы, калі вельмі хочаш, дык ідзі да Жарына. Толькі глядзі, каб не пацнула імяне. Таварыш, ты ж чыла і паручыцца за цябе.

— Дзюжы, дзюжы! Не пацнула! — і подскакам выбегла з кабінета.

Дома Алена расказала маці пра свой намер, пра тое, што хадзіла да начальніка дэпо, і Ганна Іванавна, зірнуўшы на меншую дачку, толькі як бы цяпер упершыню заўважыла, што Алена не ўжо дарослая, і яшчэ сама сабе падувала, што такая як Алена, нідзе не прападзе, што яна ў жыцці сваёй даможацца. Маці нават адчула гонар за тое, што адна, без быццё, выхавала ў дачкі такую добрую чалавечыню. Але пра гэтыя свае думкі не сказала ні слова, адно толькі папалавала дачку і вымавіла:

— А ты ўжо выраста, даўшачка мая.

Сказала і сёмы накіслася на вочы, быццам ёй шкада стала доччынага дзіцтва. А мо' сваёй маладосці?

ВЯСНА была ў самай красе. Аслугава падыставава замкні ў садах. Дзюжы густа выкінулі зялёны ліст, а зямля, дзе толькі яе не ўтаптаў, і не ўтрамбавалі нагамі, выгнала зялёную мураву. У тую надзёду на стальніце чыгуначнага было людзей, як на добрым кірмашы. Чудна песьні, заўважлі смех. Веселосць не ведала ўшчынку. Рытывавае судовае відонішча. Выступалі лёгкаваты Беларускай чыгуначы. Алена Панькова была ў складзе вайсковой каманды. Смелая, настойлівая на ўсім, яна і ў спорце не хацела быць апошняй, якіх, здавалася, ніхто не мог узяць. На гэты раз Панькова асабліва старалася: яшчэ трэба было абараніць гонар дэпоўскай каманды.

Панькова гуляла прыгожа. Яна незвычайна нагадала да публічнай і бачыла, што поўныя многія «беларускава» скравалы на яе. Чамусьці кінуўся ў вочы чыгуначны хлопцёк у спартыўнай форме, які ў гэты момант і глядзела на яе. Захацелася зрабіць нешта такое гарзэлівае, каб адзіць яго чыгуначнага. Праст сэрца дзюжы такі мая, якая мо' нішто ніколі не браў. Алена навывала абавязкова яго ўзбег: няхай зацінаў той хлопцёк, які нават здаваў нешта спадабаўся ёй. Спартсменка кінулася на мяч, каб вышчэ яго і паслаць перац сетку. Але яна і, а мяч вышчэ яе з такой сілай, што яна на момант страціла прытомнасць і потыраў палачка на зямлю. Апрытомнела Алена на руках у тую чыгуначнага хлопца. Ён трымаў яе, як нешта вельмі драгое, баючыся, каб яна не ўпаўз з рук і не разбілася на доўжынку.

— Дзе вы жывіце? — дапытываў хлопцёк. — Я вяду дадому дадому.

— Ой, што вы! Не трэба! Не трэба! Я шчыра гуляць буду. Сама дайду, калі трэба будзе. Не пратрававала Алена і памкнучася стаць на ногі. Але закружылася галава і яна зноў ледзь не ўпаўз.

— Я вяду дадому. Дзе вы жывіце? — Саромеючыся, Алена сказала свой адрас і, кульгуючы, курчылася ад болю, паклывала дадому. Каб хлопцёк дужымі рукамі не падтрымліваў яе, дык наўрад ці і дайшла б.

На парозе спахвіталася, што хлопцёк аж у хату прышоў з ёю. Зірнула на маці і аж загарэлася ад сораму.

— Павайма, мама. Гэта... гэта... — хацела сказаць, што гэта, але сама не ведала, што ёй за таі.

— Іван Назарыч, рабочы з электрзавадчычнага, — працінуў ён, знаёмства руку хлопцёк. — Дарушце, што ўварваўся ў вашу хату, але ёй вельмі няжка было, — выдалі Алена скаржэ хлопцёк, бо сама яна нізавошта не прызналася б маці, што і ёй здарылася. Маці не вельмі спагадала адносілася да доччынага захаванні спортам.

Але як бы там не было, а з таго дня Іван Назарыч стаў як бы цемем Алены Паньковай. Па нараданню маці Алена пакінута заняткам спортам. Пакуль і Іван. Узырнуліся натура Паньковай шкільна нечага ўважліва. І знайшла. Дзюжына паддалася ў тапавальны калектыв клубу імя Леніна, якім і тады кіраваў іпершыні народны артмст Александр Рыбальчыка. Алена ўпадала тапаву, і хоць Рыбальчыка быў патрабавальны, гонар тавароў на рэцэпцыях, як той казаў, да сёмага поту, усё роўна Алена прымяна была адуваць, што робіць яна нешта прымяна для людзей. Аслабіла гэта адувацца на канцэртах, калі гледачы захапіліся вухурнай «вяснянкай». Алена патрапіла ў рытм танцаў і неўзабаве нават ужо вылучалася сярод старэйшых танцороў.

Іван Назарыч таксама не адстаў ад Алены. Следзав за ёй і ёй пашыў у тапавальны. Яна стала для яго бы тым маяком, на які хацелася раўняцца. Ён і працаваў перашоў з электрзавадчычнага ў вагоннае дэпо ў якасці электрзавадчыка. Іван кожны раз стараўся так пацільваць, каб працаваў у адной змене з Аленай.

Алена сэрцам адчувала, што хлопцёк гэтак прыкнёў да яе не для забавы, а мае нейкі сур'ёсны намер. Аднаго разу, калі яны познім вечарам ішлі з рэцэпцыі, Іван нежкі неслема, казав ёй раўняцца на нешта незалежнае, казаў Алену:

— Што ты, што ты? Як спалохалася Алена гэтага нечаканнага пытанніа, і потым да яе вярнулася адувацца тумару і яна сказала: — Як пажнімае, то, відаць, дзюжы будзе.

— Ты не жартайся. Я не жартаю пашыў у цябе. Не ведаю, не ведаю, любі, — сказала яна і прыгарнула блізка-блізка да Івана. Хлопец зраўмеў, што няжка было адказаў і не трава. Гарачы пацудулі, як ты пячаты, змудоўвалі саюз двух сэрцаў. Аднак Алена сказала:

— Трэба ж у мамы папытаць, што яна яшчэ скажа...

— Халдем у хату і ўваіх упалдем на калені, — пратраваў Іван, набураўшыся расшучыся.

— Не трэба, не трэба адразу ўваіх, я сама паняту ў мамы.

Расставаліся ў той вечар яны вельмі ж неахотна, кожнаму, відаць, карцела а што скажа маці. Ды і свае маці Іван яшчэ не пашыў, але ён быў упэўнены, што яго маці згодзіцца, бо ў хлопцё ўжо і галавы такія, трэба прыбавіцца да мамы і дзюжы стала, жыць на ўвесь век.

Неж выпала так, што Алена і Іван засталіся ў кватэры адны. Дзюжына палічыла, што гэта са сабе зручны момант папытаць, ці перад кім — ці перад сястрой, ці перад братам не чыраваеючы. Неж спынілася, збавілася з слова на слова, заўважыла, сказала:

— Мам! Мам!

— Чаго ты там? — авалася з другога пакою маці.

— А што будзе, калі мы з Іванам пажнімае? — З кім Іванам? Што гэта ты надумала?

— Мамачка, ён дужа харошы чалавек. Такага трэба пашукаць. Ты, як лабачыш, дык ёй і табе спадабацца, — таварыла, забывшыся на тое, што маці яго ўжо бачыла тады, як прывёў яе са сталіцы.

— Ты не глядзі, даўшачка, каб а тавару ён быў прыгожы. Ты з той карціны пісаць не будзеш. Галоўнае, каб душа ў яго прыгожая была.

— Душа ў яго добрая, маюла, — ледзь не кінулася абнімаць маці Алена, бачычы, што тая згаджаецца.

Алена з Іванам жыла ў згодзе і лагодзе. Разам працавалі, стараліся адно перад адным. Абое яны сталі такімі электрзавадчыцамі, што іх работу ставілі ў прыклад. І ў тапавальным калектыве на іх рахунак заўсёды запісывалася поспех. Знайшліся дзеткі, і яны стараліся іх выхавать як належна. Радасці і шчасце, здавалася, назаўсёды пасяравалі з гэтай маладой сям'ёй.

ПАВЕДАМЛЕННЕ

аб выніках выбараў у абласныя, раённыя, гарадскія, сельскія і пасялковыя Саветы дэпутатаў працоўных Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі

(Данія аб выніках выбараў публікуюцца на падставе матэрыялаў, атрыманых Прэзідыумам Вярхоўнага Савета Беларускай ССР ад выканаўчых камітэтаў абласных і Мінскага гарадскога Саветаў дэпутатаў працоўных)

19 сакавіка 1961 года ў Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспубліцы адбыліся выбары ў абласныя, раённыя, гарадскія, сельскія і пасялковыя Саветы дэпутатаў працоўных.

Выбары ў мясцовыя Саветы Беларускай ССР прайшлі ў абстаноцы вялікага палітычнага ўздыму, выкліканага рашэннямі студэнцкага Пленума ЦК КПСС аб скліканні XXII з'езду Камуністычнай партыі Савецкага Саюза і аб мерапрыемствах па далейшаму развіццю сельскай гаспадаркі.

Галасаванне ўсюды пачалося ў 6 гадзін раніцы, закончылася ў 12 гадзін ночы і праходзіла ў строгай адпаведнасці з выбарчым законам. Выбары прайшлі пры высочайшай актыўнасці і арганізаванасці выбарчыкаў, пад знакам маналітычнага адзінства блоку камуністаў і беспартыйных, адзінства і згуртаванасці працоўных Беларускай ССР вакол Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада.

Выбары дэпутатаў ў 6 абласных Саветаў, 131 раённы Савет, 69 гарадскіх Саветаў, 11 раённых Саветаў ў гарадах, 1.592 сельскія Саветы і 127 пасялковыя Саветы.

Пры выбарах у абласныя, раённыя, гарадскія, сельскія і пасялковыя Саветы дэпутатаў працоўных прынялі ўдзел у галасаванні:

Агульная колькасць выбарчыкаў	Колькасць выбарчыкаў, якія прынялі ўдзел у галасаванні	У абласных і раённых працентах
У абласныя Саветы	5.249.529	5.246.619 99,94
У раённыя Саветы	4.024.542	4.023.811 99,98
У гарадскія Саветы	1.528.234	1.526.436 99,88
У раённыя Саветы ў гарадах	611.180	610.169 99,83
У сельскія Саветы	3.297.406	3.295.835 99,95
У пасялковыя Саветы	346.728	346.632 99,97

З агульнай колькасці выбарчыкаў, якія прынялі ўдзел у галасаванні, за кандыдатаў блоку камуністаў і беспартыйных прагаласавала:

Колькасць галасоў, паддзеленых за кандыдатаў	Працэнт да ліку выбарчыкаў, якія прынялі ўдзел у галасаванні
У абласныя Саветы	5.238.308 99,84
У раённыя Саветы	4.016.748 99,82
У гарадскія Саветы	1.521.796 99,70
У раённыя Саветы ў гарадах	608.066 99,66
У сельскія Саветы	3.286.221 99,71
У пасялковыя Саветы	345.838 99,71

Колькасць бюлетэняў, у якіх закрэслены прозвішчы кандыдатаў, гэта значыць, колькасць галасоў, паддзеленых супраць кандыдатаў у дэпутаты, складае: па выбарах у абласныя Саветы — 8.266, або 0,16 працента; у раённыя Саветы — 7.053, або 0,18 працента; у гарадскія Саветы — 4.619, або 0,30 працента; у раённыя Саветы ў гарадах — 2.096, або 0,34 працента; у сельскія Саветы — 9.585, або 0,29 працента; у пасялковыя Саветы — 794, або 0,23 працента.

На падставе артыкула 99 «Палажэння аб выбарах у абласныя, раённыя, гарадскія, сельскія і пасялковыя Саветы дэпутатаў працоўных Беларускай ССР» 112 бюлетэняў прызнаны неспраўдзенымі.

Такім чынам, вынікі галасавання паказваюць, што выбарчыкі аддасціна галасавалі за кандыдатаў блоку камуністаў і беспартыйных.

Ва ўсіх мясцовых Саветах дэпутатаў працоўных Беларускай ССР выбрана 78.077 дэпутатаў. У ліку дэпутатаў 31.583 жанчыны, або 40,45 працента, 33.962 чалы і кандыдатаў у члены КПСС, або 43,30 працента, 44.115 беспартыйных, або 56,50 працента, рабочых з вытворчасці і калгаснікаў 46.925, або 60,10 працента.

Па 13 выбарчых аргухах па выбарах у сельскія Саветы кандыдатаў, якія балатаваліся, не атрымалі абсалютнай большасці галасоў і не былі выбраны дэпутатамі.

На выбарах у абласныя, раённыя, гарадскія, сельскія і пасялковыя Саветы дэпутатаў працоўных Беларускай ССР адбудуцца новыя выбары.

І гэта сапраўды так.

ЧАСАМ успамінае яна... Рыпучыя колы бежанскай фуражкі мелюць жарства дарогі, якая вядзе немаведна куды. Здаду, недзе там з Лунінцом, нема вухаці гарматы. Машыніст Лунінцкага дэпо ўцякае ад ваіны, ад імячэй таўчак. Увесь яго скарб ў паваліцца на возе: там ляжыць невялікі мех сукхоры, сям'якія транты. Самае драгое — дзеткі. Яны вельмі яшчэ малыя і не разумеюць куды і навошта іх везуць. Для іх гэта нават цікава, бо вух Алена пытае ў маці:

— Мама, гэта мы ў госці ездзем?

Ганна Іванавна за гэтыя дні, што яны ў дарозе, нежк пацнулі, нават прыгорбілі. На вочы яе раз-па-раз набягае сляза, хоць яна і стараецца хавач яе, каб ніводна з чыгуначных дзюжыч не звачыць дзюжыч, і яна не ўспамінае, як яна з блышчачымі ў руках стала ў чарае ля нейкага чыгуначнага будынка, чакаючы бежанскага кружытка. Аднаго разу маці паслава яе і большы сестру Ганну атрымаць бежанскі паек хлеба. Яны аж пасварыліся, каму нешта тую лустачку чорнага хлеба, які ім выдалі па картцы. Ганна аддала хлеб Аленцы, але не ўзводзіла вачэй за яе рук, каб барані божа, тая не ўпусціла хлеба. А Аленцы гэтак хацелася хлеба, і яна неўзабаве ад сястры ўшчыкнула кружычку і ўкінула ў рот. О, які ён смачны быў той хлеб. Заеўца і цяпер, калі пражыта ўжо стоўты год, пачынае стонкі на вяку. Алена нічога ніколі смачнейшага не ела. А Ганна ўгледзела ўсё-такі, што сястрычка не ўтрымалася ад спакусы і сама, выраваўшы з Аленчыных рук акрачкі, пачала адшчыкаць крошкі. Гэтак яны тады і не данеслі хлеба дадому. Калі маці спытала: а дзе ж хлеб? — Ганна хацела выдумляць, што яны згубілі акрачкі, але Алена не магла змяніць маці.

Дзюжычка, ён гэтакі смачны быў... Дзюжычка на іх, бо ў хале не было ішо і на зуб пакласці, а сям'ю ж трэба было немач карміць. Але маці не набыла і не насарылася, яны толькі адварнуліся і цяцка прыпачыталі:

— Дзетакі мае, галубчаткі мае, што ж мне з вамі рабіць. Чаго гэткая доля нашчасная вам на разу выпала.

І яшчэ запаміналася Алене, як у дзвасты годзе ляжаў на лаве бацька ў збытай з неабавязанымі дошак труне. Усе галасілі, а яна спалоханымі дзюжынкамі вачыма глядзела на бацьку. Ёй здалося, што ён нават падрос. Адно дзівіла, чаго над ім плачучы, калі ён вух зараз прачынае, устане з гэтай вузкай скрыні і скажа, як казаў заўсёды, калі ў хале быў вухаў:

— Годазе вам, раскудалася, як тыя куры на садзе.

Потым бацьку выносілі з хаты, ставілі труну на воз і некуды везлі. Яна не хадзіла за тым возам, аставалася дома і ёй доўга ляжаць, як пакуль яна не навучылася разумець, здавалася, што бацька вось-вось верніцца дадому.

Якое б гора на чалавека ні зрынулася, ён заўсёды перамагае яго, калі толькі ў гэтага чалавека ёсьць воля да перамогі. І Алена маці Ганна Іванавна перамагла няжкія нягоды жыцця. Яна сама пайшла працаваць у паравознае дэпо і працавала так, што мужчыны котарыя зайростлі і яе ўмельства і спрыту. У 1924 годзе Ганна Панькова ўступіла ў вялікую сям'ю камуністаў, стала членам партыі. Мо' таму, што самое яе жыццё ніколі не пеціла, яна і са сваіх дзюжыч не старалася рабіць беларучак. Сама не бячыцца ніякай працы, вядушы на вяку па чым фунт ліха, не пудзіць, не падлілі ні пад якім цяжарам. Калі Алена ў 1930 годзе скончыла пяць класаў, маці ёй гэтак і сказала:

— Вядзеш даўшачка, у нашым родзе-заводе не было ніколі ні прафесараў, ні дактароў, бацька твой быў машыністам, а я быццё, работніца, то хачу, каб і ты не бялася крывавага мацэла.

Тады ж Алена і стала вучанцай школы фабрычна-заводскага навучання, якая рыхтавала маладых рабочых для прадрэмтываў чыгуначы.

Яшчэ і цяпер, калі Алена Давілаўна праходзіць

НА ТЭМЫ ДНЯ МАЛУЮ ДРАМАТУРГІЮ — НА ВЯЛІКУЮ СЦЭНУ

У Мінску днямі закончылася гастрол Маскоўскага новага тэатра мініатюр.

Такі тэатр мічане бачыць упершыню, калі не лічыць гастролі эстраднага калектыву пад кіраваннем Аркэды Райкын, які таксама прызямляў да нас. Але Райкін — з'ява свеаасаблівая — тэатр аднаго акцёра.

На гэты ж раз гледачы ўбачылі ансамблевы калектыв, а не антраж дзеля аднаго-двух «спрэм'ераў».

У праграме Тэатра мініатюр ёсьць жарты, кароткія інтэрмедзі, пародыі, але асноўнае месца займаюць «кароткаметражныя» п'

Прыгледзімся: што нас акружае?

Чалавеку не шкодзіць час ад часу азірнуцца і паглядзець, якія рэчы акружаюць яго на вуліцы, дома, на рабоце. Рэчы п'яльваюцца на нашу работу, настрой, на ўсё наша жыццё.

Зойдзеш часам у кватэру і бачыш, што ў ёй пясня, хоць жыллюшы дастаткова. Нават у прасторнай кватэры бывае вельмі цесна, што толькі там не настаўлена — шафы, шафкі, паставачкі, фікус, эскімак, крэсла, табурэты і абывакоўка ў цэнтры пакоя валіцца круглы стол. Хадзіць па такім пачынам як Трэба праіснаваць. Тут ужо не чалавек гаспадар над рэчамі, а рэчы палілілі чалавека: паспрабуй паглядзець за ўсім! Многія рэчы не прыгожыя, грувасткія.

Па кватэры бегае дзіця. З маленства яно пачынае думаць, што бабулячыя шафа — самая прыгожая і дасканалая на свеце, што такі падак, які існуе ў кватэры, — самы разумны. Дзіця падрае і падобную бутаваю нехайнасць перанясі і ў сваё жыццё.

Раней нам проста не было калі займацца гэтым; мы будавалі гарады і вёскі, фабрыкі і заводы. Цяпер у нас — добрыя гарады, цудоўныя прамысловыя прадпрыемствы, кватэры, тэатры, школы, Палацы культуры. Час прыгледзецца і да таго, што нас акружае.

Газеты, радыё, часопісы, тэлебачанне вельмі рэдка гавораць пра дэкаратыўна-прыкладное мастацтва.

І не дзіва, што кіраўнікі прадпрыемстваў і ўстаноў, якія павінны клапаціцца пра развіццё дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, глядзяць на яго абывакоўка. Таму гэтак мастацтва жыцця пакуць толькі энергія асобных энтузіастаў, ім ішчы не займаюцца як мае быць дзяржаўныя ўстановамі, Інстытут мастацтвазнаўства, энгаграфіі і фальклору Акадэміі навук БССР толькі збірае матэрыялы па народным беларускім мастацтву.

А вось, напрыклад, у Чэхаславакіі Германіі і Францыі, якія не толькі збіраюць усё самабытнае, народнае, але і творча апрацоўваюць яго, прапаноўваюць дзяржаўным прадпрыемствам выпускаць прадметы зручныя, прыгожыя, танныя.

У нас ёсць усё ўмоўна, каб развіццё дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва. Неабходна збіраць і твораць асобнае, багату народную спадчыну. І тут не трэба аглядацца на тых людзей, якія кажуць:

— Вы цягнеце да андарака, вы хочаце, каб у мяне дома былі сялянскія поспікі і глянцы. А я не хачу. Гэта мне не да спадобы.

Ёсць спевабавіны беларускія вёскі. Адна з іх вядомыя сваёй керамічнымі вырабамі: глянцы, сістэмы, цацкі, дзюжы, цудоўныя вышыўкі, трыці — разбоды на дрэва, чацвёртыя — поспікі, пятыя — ікрустачыя. Трыці часам у кажуку вёску і вады не можаш аддасці ад акавін, падтрынікі. З валькім тустам, тонка, з добрым веданнем фактуры дрэва зроблена разьба. А ў хаце здзіўляюць поспікі дасціпным спалучэннем колераў, простым і прыгожым малюнкам. Вось у каго трэба вучыцца мастакам, вось крыніца, з якой могуць чарпаць прыгожыя нашы фабрыкі і арцелі. Зразумела, тут трэба выступаць супраць стылізацыі, паварожнага рамавання. Неабходна добра адчуць дух, асноўныя заканамернасці народнай творчасці і ўзяць яе да вяршынь вялікага мастацтва. Так робіць, напрыклад, у Прыбалтыцкіх рэспубліках. Руска народныя промыслы — халхаскія вырабы з дрэва і рэспіс, вяшкая цацка, палеская мініяцюра і іншыя, дзюжыны мястачнымі класамі, увазе такіх буйных дасюч кувалты, як М. Горькі, выраблялі ў вядомых, вядуць керамічную дэкаратыўную

цашку можна сустрэць у многіх краінах, яна ўдала падобная да любога пакоя. Людзямі музей паслі Сусветнай выстаўкі ў Бруселі паказваў майстэрства Халхаскія вядуць паўтараў з дрэва. Пра палескую мініяцюру пішуць там. Вядомы ўсю свету і ўкраінскія керамічныя дэкаратыўныя вырабы. Наша керамічная народная скульптура, можа, не ўступае ўкраінскай. Але мы, на жаль, не клапацімся, каб адрадыць яе, каб сабраць лепшае, наладзіць вытворчасць. Нашы поспікі не горшыя за прыбалтыцкія, але мы і тут абывакоўка ставім да свайго багацця.

Заходзім у ГУМ, пытаемся: — Адкуль гэтыя цудоўныя ільняныя поспікі? — З Іванава. — А гэтыя? — А з Кастрэм, Смаленска, Рыгі. — А беларускія ёсць? — Німа.

Так, мы не карыстаемся сваёй вялікай народнай спадчынай. Справа часам хадзіць амаль да анекдотаў. Мастак Іванчэвіч керамічнай олеі паляхці шукаць узоры не на Пінчыну, а ў Сарылію Азію. Адкуль яны прывялі азы на тонкай жоўці і з шырокім тудавым, аздобілі іх беларускім арнамантам і паляхці, што знайшлі самабытную нацыянальную форму. А між тым, — беларускі арнамант зусім не стасуецца да ўзбешкіх ваз. Не дзіва, што вазы нічо не купіць.

Рэдка скарыстоўвае беларускія народныя матывы і Віцебскі дыянавым камбінат.

А хто ведае адметную мінскую альбо бабруйскую мэблю? Няма такой мэблі. Нашы фабрыкі выпускаюць «прадукцыю іноўгу». Кожны часам хадзіць амаль да анекдотаў. Мінчані, масквін, ленынградцаў ведаюць, напрыклад, рыжскае, чэхаславацкае і іншую мэблю. На ішчы ж мэбля вельмі інерцыйна, грувасткая і непрыгожая. Да гэтага часу ў беларускіх магазінах прадаюцца вельмі даражыя шафы, старакунцыя крэслы, агромністыя круглыя сталы.

Пытае ў мастакоў: — Чаму ў нас так з мэбляй? Яны сцяраджаюць, што ўзоры новыя, самабытныя, прыгожыя і вартыя аддасці ў сацыялістычнай прамыслові. Але кіраўнікі прадпрыемстваў не жадаюць пераходзіць на выпуск новай мэблі. Некаторыя з іх спасылаюцца на тое, што новае мэбля быццам нявыкажана, не ішчы не будзе купіць. У такім разе раім ім наведваць магазін, калі прыходзіць мэбля з Рыгі, Чэхаславакіі або ГДР. Яна няват не трапляе ў памяшканне магазіна, бо яе адразу ж раскупляюць. Гэтая мэбля танная, зручная, прыгожая. Дык трэба ж і нам, нарэшце, пакапацца пра сваю мэблю.

Мы павінны ствараць характаво ў нашых кватэрах, на вуліцах, на рабоце.

Настойкі па абывакоўка стаяцца кіраўнікі прадпрыемстваў да развіцця керамікі і ткацтва.

Калектыў мастацкай самадзейнасці Дома культуры існуе ў вёсцы дэспікі год. У хоры гуртка (музычны, акробачны, мастацка чытанні) больш 60 удзельнікаў. Гэта людзі розных прафесій: рабочыя Зіновія Бянько, загадчыца Дома санітарнай асветы Валентына Баравікова, урач Міхаіл Вяліч, служачыя Мая Шманюшкі і інш.

Хор вылучаеца зледжанацю гуначна, добра выконвае песні «Савецкая наша дзяржава» Касіцкага, «Рэдзіма» мастацкага кіраўніка і дырэктара Хору В. Аламавіча.

На здымках: злева — танцавальны калектыў Дома культуры ў вёсцы «Транско-хор», у версе — выступае чытальнік Пётр Павега.

Дзеш на працу, а дарожка Табе надмеца мятлою... І г. д. А ход жа, на якім прысутнічае Аляксейчык, не зусім звычайны: людзі сабраліся выбраць дастойнага старшынню бо і свае і прыкладныя — не апраўдаць даверы. Каго

У Мінску па вуліцы Някрасава знаходзіцца керамічны майстэрня Беларускага мастацкага фонду. Яна арганізавана два гады назад, а ўжо сёння адрадыць прадукцыю не толькі ў Беларусі гарды, але і ў магазінах Масквы, Ленінграда, Уманіла, трымацца і расце майстэрня амаль на адным энтузіазме яе работніцка. Тут няма абсталювання. Не хваляе работнікам часу для эксперыментальнай работы — дырэкцыя мастацкага фонду даводзіць такія планы, якія ледзь-ледзь можна паспеш выканаць. Нават у надзлею ў майстэрні можна знайсці каго-небудзь з майстэр, малдзёрфаў. У невадлічым пакойчыку цэлая навукова-даследчая лабараторыя. Зікачыць рознымі колерамі паліваныя чарпкі, тут жа стаяць вазы і іншыя дэкаратыўныя вырабы, якія даўна вывускаюцца або вынайдзены літаральна ўчора. Мастакі нястомна шукаюць новыя формы, выражаны, лакаваныя, імпануць зямлі такія рашнін, якія адпавядаюць духу беларускай керамікі.

Вялікі керамічныя вырабы маюць свае адметныя асаблівасці, украінскія і літоўскія — свае. Нейкія свае асаблівасці выяўляюцца і ў нашых керамічных вырабах. І калі дырэкцыя мастацкага фонду лепш пакапацца пра развіццё майстэрні, праз некаторы час мы атрымаем сапраўды высокамайстэрскую беларускую кераміку, якая стане пачаць з вяшкі, ўкраінскай, літоўскай.

За сцяной керамічнай майстэрні працуе ткацкі цэх. Работы тут толькі-толькі пачынаюцца. Вымушчана ўсёго некалькі ўзораў ручнікоў і абрусаў.

Што можа радаваць, дык гэта школа. У нас, на Беларусі, мастацкае шкло вывускаюць Барысаўскі шклозавод імя Дзяржынскага і шклозавод «Нёман». Нёманскае шкло атрымаў прамію на Сусветнай выстаўцы ў Бруселі. Зараз мастакі падтрымалі да масавай вытворчасці новае ўзоры вырабаў, адзначаючы ўсеагунай прамію. Многа цудоўных шкляных вырабаў было ўпершыню прадставлена на мастацкую рэспубліканскую выстаўку ў Мінску.

Каб развіццё адметнае дэкаратыўна-прыкладнае мастацтва, трэба не толькі пераадолець пасіўнасць і абывакоўка да ўпрыгожвання дома, вуліцы, тэатраў, неабходна яшчэ пакапацца ад кадраў. У нас вельмі мала спецыялістаў прыкладнага мастацтва. Многія працуюць у неспрыяльных умовах, а некаторыя з іх з гэтага зусім адмовіліся ад работы ў сваёй галіне. І таму перш-наперш трэба, каб тых спецыялістаў, якія ёсць, пачалі працаваць. Добра бы б, каб Тэатральна-мастацкі інстытут меў аддзяленне прыкладнага мастацтва.

Мы павінны ствараць характаво ў нашых кватэрах, на вуліцах, на рабоце.

Настойкі па абывакоўка стаяцца кіраўнікі прадпрыемстваў да развіцця керамікі і ткацтва.

В. ГОВАР.

Выстаўкі работ народных умельцаў

Міністэрства культуры БССР намерцае правесці ў верасні і кастрычніку рэспубліканскую і абласную выстаўку работ майстэр народнай творчасці.

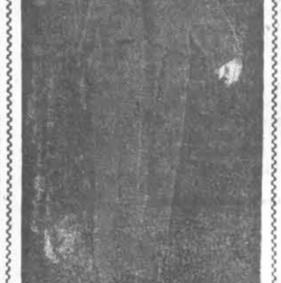
Мэта выставак — спрыяць далейшаму развіццю самадзейнага выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, паказаць у творах народных майстэр поспікі і выкананыя сямігадовага плана развіцця народнай гаспадаркі, падтрымку да дастойнай сустрэчы XXII з'езда КПСС.

На выстаўках будуць шырока экспанаваны новыя работы народных умельцаў на тэмы сучаснасці.

Малады Гродна сустрэлася з мастакамі свай галіны. Маладыя рабочыя, студэнты пазнаёміліся з выстаўкай, на якой былі прадставлены работы мастакоў Пушкі, Паракі, Коха, Савіцкага, Баравіны і інш.

І. Пушкіў расказаў, над чым працуюць мастакі Гродзеншчыны. Затым В. Савіці і Л. Баравіна гаварылі пра тое, як ствараюцца карціны, падзяляліся творчымі запам'яткамі.

На сустрэчцы гаварылася пра тое, што прадзвіненне мастакі ўзялі ўдзел у над калгасам «Гардыя» Бераставіцкага раёна. Яны арганізавалі там выстаўку карцін.

Калектыў мастацкай самадзейнасці Дома культуры існуе ў вёсцы дэспікі год. У хоры гуртка (музычны, акробачны, мастацка чытанні) больш 60 удзельнікаў. Гэта людзі розных прафесій: рабочыя Зіновія Бянько, загадчыца Дома санітарнай асветы Валентына Баравікова, урач Міхаіл Вяліч, служачыя Мая Шманюшкі і інш.

Хор вылучаеца зледжанацю гуначна, добра выконвае песні «Савецкая наша дзяржава» Касіцкага, «Рэдзіма» мастацкага кіраўніка і дырэктара Хору В. Аламавіча.

На здымках: злева — танцавальны калектыў Дома культуры ў вёсцы «Транско-хор», у версе — выступае чытальнік Пётр Павега.

Добра А. Асадава.

Ад Мінска да Радзівіцкіх паўтары гадзіны язды на аўтобусе.

І вось мы ў бальніцы. Знаеміся з галоўным урачом Анатолеў Рыгоравічам Шымаковічам.

Гэта вяртаецца росту чалавек. Яму трыццаць тры гады. Размаўляе паліва і ціка. Быццам нехаца ад чым бы ні шла гутарка. — Ні ў вачах, ні на твары яго не прымяліце нават цёна смурту або ўсмішкі, роздуму або ўрушчэння. Здаецца, што ён ніколі ў жыцці нікому не здзіўляўся, нішто яго не хвалявала і не ўсхвалявае.

Напэўна, не зусім праўда, калі гавораць людзі: «Гэты чалавек у ночы і ўбачыць яго душы».

У вачах А. Шымаковіча нічога не відаць, як у марскоў бездні. Здыўляючы спаквай на ўсім яго абліччы, руках. Нават аб непалажках у паднячаленым яму калетыве ён не расказвае, а канстатуе, канстатуе з «фактам» і ў руках.

Нас зашкаваў адразу тое, што ўсё гэтыя «факты» з пратэктывай дакладнасцю апісаным ў асабістым у рэдзімаў лісьце. Нічога новага Анатолеў Рыгоравіч не даў: тых жа вывады, тых жа абмывачанні маладыя ўрачы. Але аўтар лісьце не ён.

Толькі гэтыя пытанне цпер адыходзіла на гэты план. Яго засталі сабой іншыя, больш вяжына-пытанні, што здарылася ў калетыве? Чаму з прыходам маладыя ўрачы тут усё інакш нейкая вадзіцца, якая хутка перарасла ў збор п'ятак і ліхаманкай затрэсла калетыве?

Загадка інфекцыйнага аддзялення М. Шымаў, як кажуць, жанчына з борметрам у руках. Па хітраватой усмешцы і загадкавай задуманасці адчуваецца, што сумленне падтуркуе яе расказаць аб усім, але яна не можа ўсё выказаць, на чый бок стаць: «А што, калі А. Шымаковіч і надалей застанецца галоўным урачом? Няхай ішчы даведваюцца аб усім ад інакш...»

У жыцці мінулага года ў Радзівіцкую бальніцу пасля заканчэння Мінскага медыцынскага інстытута прыехалі працаваць маладыя ўрачы Я. Платкоў і Л. Куціца.

Сустрэлі іх тут цёпла, негліва, Я. Платкоў і сёння сьвярджае, што ступ не работа, а рай для маладога спецыяліста. Ёсць да прыкладзі свае веды, аддана любімай справе, але...

Але неперманасці пачалася з першых жа дзён. Магчыма, і не вярта было расказаць аб гэтым дробным вываду, калі б не з яго пачалася «справа» біграфія маладога ўрача Л. Куціцы, калі б не з гэтай біграфіяй выхадзі А. Шымаковіч пачаў лічыць Л. Куціцу «ворагам» свайго аўтарытэту.

Адбылося гэта ў той памятны дзень, калі загадчык тэрапеўтычнага аддзялення Л. Куціца выйрашыў навесяці «справа» ў шафе для адзены. Ён распарадзіўся не ведаць больш палітэкавага і медыцынскага персаналу разам з вяртатка ўрачоў.

Анатолеў Рыгоравіч адмышлі гэтае распараджэнне. Там Л. Куціца змарнаў перагарадзіць шафу лістом фанеры.

Вось тут бы галоўнаму ўрачу і трэба было пакапацца да сабе маладога ўрача да які след пасароміць яго, растлумачыць дзіўныя сене тую чынку. Але ён разумеў гэта як даўраў свайго аўтарытэту і адрадаваўся, адрадаваўся меры і адрадаваўся спосабам. Анатолеў Рыгоравіч запарабаў ад медыцынскіх спесер і санітарскіх адкладных запісак і «скаржы» на Л. Куціцу і да ве «справу» да мясцома прафсаюза.

Не ведаў урач Куціца, з кім яму даўлося мець справу. З гэтага часу кожны яго крок быў пад неслэбнай увагай Анатоля Рыгоравіча, з кожным днём таўсцела заведзеная на яго «сабастыя справа». Амаль ні адной «пінцімунты» не праходзіла, каб не кідаліся дзюжы загадчыку тэрапеўтычнага аддзялення ўрачу Л. Куціцу.

Нарэшце, апошні адмовіліся прысутнічаць на ўрачэбных «пінцімунтах». Маладыя ўрачы Я. Платкоў, А. Шымаковіч, Ф. Школьнікава і Б. Абрамовіч выступілі ў падтрымку Л. Куціцы і спрабавалі даказаць, што такіх

«ён позня ляжа, рана ўстае, няма хвіліны на запас» і г. д. Адчуваючы недастатковасць галаслоўных сцяраджэнняў, пэцт недармама апелірае да свядомасці чытача: «і разумеюць вы самі, як пад прымяненні, вяртамі за дзень стаміўся верны друг: «Павінен самі зразумець...» і г. д. Відомы, з такіх «закліяванняў» уявіць сабе героя немагчыма.

У чым асноўны недахоп пазмы Антона Вялічэва? Старшыня, як вадж калетыву, можа выявіць і арганізатарскія здольнасці, і чалавечыя снэ якасі толькі ў сутыкненні з людзьмі. Пэцт жа, хоць і не хацеш, пакажаў свайго героя дачынкам-вер, хагалама. Мы ўвядзены, што жыць Мікола Аляксейчык цікава чалавек, што яго літаратурны партрэт не адпавядае сапраўднасці і, зразумела, не можа прэзентаваць на абавязальна. Могуць запараць, што гэта лірычная пазма і аўтар абывакоўка ся сабастымі ўражаннямі і ўспамінамі. Гэта правільна. Але ж твор прэсчываны сучасніку, і яго рысы аўтар павінен быць раскрываць.

«Слова пра вернага друга» — гэта шэраг лірычных разваг, адступленняў, знітаваннях кожным сюжэтам. Большасць іх атрымаўся цэлымі, выражанымі, хоць і не зусім абывакоўкамі. Шкада, што дзе-нідзе яны залішне рытарычныя, нават не забудам стылістычна аформленыя:

На Месяц наша ракета
Узліцела — там жыць яна (?!)

Ад гэтага гумны старог (?!)
І да Масквы падаць рукой.

Сваё старанне ў нашы слух
Вы малацім заплалі (?!).

Сур'ёзнай размовы пра сучасніка
У пазме не атрымаўся. Многія праблемы немечаныя экзіма. Лірычны пафас аўтара засаданіў героя, зместоўны паказ падаць падмяніла пэцтычна скурагаворка.

Лепшыя месціны пазмы «Слова пра вернага друга» вымагаюць таго, каб пэцт ішчы раз вярнуць да мэдум твора, узабачыць яго новымі знаходкамі і назірваннямі над жыццём сёняшняй вёскі.

Сцяпан ГАРУСЕЦ.

АПОШНЯЯ ІНСТАНЦЫЯ

Рэдзіма газеты «Літаратура і мастацтва» атрымаў лісьце. У ім паведавалася, што малады ўрачы Радзівіцкай бальніцы Я. Платкоў, Л. Куціца і Ф. Школьнікава «аказаліся чэргастымі самалюбамі і эгістамі, стараюцца вылучыць сябе, адмежавана ад усіх, не жадаюць ні з кім лічыцца, будраджаць калетыву перахвалююць працаваць».

Карэспандэнт газеты высеха ў месца, у выніку чаго і з'явіўся публікуемы артыкул.

адносін да іх калеті з боку галоўнага ўрача выкажыюць трымовы. І гэтага аказалася дастаткова, каб усё анім трапілі ў «чорны спіс» А. Шымаковіча. На кожнага была заведзена «справа», каб у зручны момант «закінуць рот фактам». Адметна павялічылі патрабаванні і ўзаемнасць «кантроль» за кожным з іх. На службе Анатолеў Рыгоравіч быў пастаўлены ўсё «наздыне» персанал, страціўся «скаржы» і дакладныя запіскі Пяткаўскага канцільярыя праправадала на ўсю моц.

Нема патрэбы многа гаварыць, каб пераканаць, што адчуваюць у чалавек дадатныя рысы ў характары, становічае ў працы, падтрымачы і дапаможа развіцця гэтым дадатным адчуваецца, што сумленне падтуркуе яе расказаць аб усім, але яна не можа ўсё выказаць, на чый бок стаць: «А што, калі А. Шымаковіч і надалей застанецца галоўным урачом? Няхай ішчы даведваюцца аб усім ад інакш...»

У жыцці мінулага года ў Радзівіцкую бальніцу пасля заканчэння Мінскага медыцынскага інстытута прыехалі працаваць маладыя ўрачы Я. Платкоў і Л. Куціца.

Сустрэлі іх тут цёпла, негліва, Я. Платкоў і сёння сьвярджае, што ступ не работа, а рай для маладога спецыяліста. Ёсць да прыкладзі свае веды, аддана любімай справе, але...

Але неперманасці пачалася з першых жа дзён. Магчыма, і не вярта было расказаць аб гэтым дробным вываду, калі б не з яго пачалася «справа» біграфія маладога ўрача Л. Куціцы, калі б не з гэтай біграфіяй выхадзі А. Шымаковіч пачаў лічыць Л. Куціцу «ворагам» свайго аўтарытэту.

Адбылося гэта ў той памятны дзень, калі загадчык тэрапеўтычнага аддзялення Л. Куціца выйрашыў навесяці «справа» ў шафе для адзены. Ён распарадзіўся не ведаць больш палітэкавага і медыцынскага персаналу разам з вяртатка ўрачоў.

Анатолеў Рыгоравіч адмышлі гэтае распараджэнне. Там Л. Куціца змарнаў перагарадзіць шафу лістом фанеры.

Вось тут бы галоўнаму ўрачу і трэба было пакапацца да сабе маладога ўрача да які след пасароміць яго, растлумачыць дзіўныя сене тую чынку. Але ён разумеў гэта як даўраў свайго аўтарытэту і адрадаваўся, адрадаваўся меры і адрадаваўся спосабам. Анатолеў Рыгоравіч запарабаў ад медыцынскіх спесер і санітарскіх адкладных запісак і «скаржы» на Л. Куціцу і да ве «справу» да мясцома прафсаюза.

Не ведаў урач Куціца, з кім яму даўлося мець справу. З гэтага часу кожны яго крок быў пад неслэбнай увагай Анатоля Рыгоравіча, з кожным днём таўсцела заведзеная на яго «сабастыя справа». Амаль ні адной «пінцімунты» не праходзіла, каб не кідаліся дзюжы загадчыку тэрапеўтычнага аддзялення ўрачу Л. Куціцу.

Нарэшце, апошні адмовіліся прысутнічаць на ўрачэбных «пінцімунтах». Маладыя ўрачы Я. Платкоў, А. Шымаковіч, Ф. Школьнікава і Б. Абрамовіч выступілі ў падтрымку Л. Куціцы і спрабавалі даказаць, што такіх

«ён позня ляжа, рана ўстае, няма хвіліны на запас» і г. д. Адчуваючы недастатковасць галаслоўных сцяраджэнняў, пэцт недармама апелірае да свядомасці чытача: «і разумеюць вы самі, як пад прымяненні, вяртамі за дзень стаміўся верны друг: «Павінен самі зразумець...» і г. д. Відомы, з такіх «закліяванняў» уявіць сабе героя немагчыма.

У чым асноўны недахоп пазмы Антона Вялічэва? Старшыня, як вадж калетыву, можа выявіць і арганізатарскія здольнасці, і чалавечыя снэ якасі толькі ў сутыкненні з людзьмі. Пэцт жа, хоць і не хацеш, пакажаў свайго героя дачынкам-вер, хагалама. Мы ўвядзены, што жыць Мікола Аляксейчык цікава чалавек, што яго літаратурны партрэт не адпавядае сапраўднасці і, зразумела, не можа прэзентаваць на абавязальна. Могуць запараць, што гэта лірычная пазма і аўтар абывакоўка ся сабастымі ўражаннямі і ўспамінамі. Гэта правільна. Але ж твор прэсчываны сучасніку, і яго рысы аўтар павінен быць раскрываць.

«Слова пра вернага друга» — гэта шэраг лірычных разваг, адступленняў, знітаваннях кожным сюжэтам. Большасць іх атрымаўся цэлымі, выражанымі, хоць і не зусім абывакоўкамі. Шкада, што дзе-нідзе яны залішне рытарычныя, нават не забудам стылістычна аформленыя:

На Месяц наша ракета
Узліцела — там жыць яна (?!)

Ад гэтага гумны старог (?!)
І да Масквы падаць рукой.

Сваё старанне ў нашы слух
Вы малацім заплалі (?!).

Сур'ёзнай размовы пра сучасніка
У пазме не атрымаўся. Многія праблемы немечаныя экзіма. Лірычны пафас аўтара засаданіў героя, зместоўны паказ падаць падмяніла пэцтычна скурагаворка.

Лепшыя месціны пазмы «Слова пра вернага друга» вымагаюць таго, каб пэцт ішчы раз вярнуць да мэдум твора, узабачыць яго новымі знаходкамі і назірваннямі над жыццём сёняшняй вёскі.

Сцяпан ГАРУСЕЦ.

дзеш. Ёй, маўляў, за гэта грошай не плаціць.

Каб закончыць гэты неперманасці пералік фактаў змяняюцца ў рабоце бальніцы, вярта змяняюцца ішчы на адным.

У хірургічным аддзяленні, якім загадае урач А. Цыгалак, па паўтара — два месіны не вадзіцца запіскі станаў здароўя хворых у дзёніку. Якую ж веся гэтага можна веся размовы аб нармальным жыццём працэсе? Дзе вы зойдзены іш

